

Oslo 21.01.2021

Kulturdepartementet
Kopi: Familie- og kulturkomiteen, Norsk Kulturråd

Norske Dansekunstnere – Innspill til forskrift om midlertidig tilskudd til kulturarrangementer i 2021

Norske Dansekunstnere organiserer om lag 950 dansekunstnere og er et nasjonalt fag- og kunstnerforbund for dansere, koreografer og pedagoger. Våre medlemmer har et profesjonelt virke av sammensatt karakter og med bred individuell egenart innenfor scenekunstheltet. Vi representerer utøvende og skapende kunstnere i det frie ikke-institusjonaliserte danse- og scenekunstheltet, samt ved de private og offentlige teaterinstitusjonene.

Vi setter pris på at kulturministeren bidrar til at norsk kunst- og kulturliv kan opprettholde sin aktivitet. Vi vil derimot påpeke at vi på langt nær er gjennom krisen, og lokale utbrudd og nedstengninger kan skje, ofte på kort varsel.

Vi ber derfor Kulturdepartementet i samarbeid med kulturlivet om å utarbeide en plan for trygg gjenåpning av kulturlivet når det lar seg gjøre ut fra smittesituasjonen, samt en beredskapsplan med ulike scenarier dersom nye smittevernsrestriksjoner blir innført, for å gi forutsigbarhet for arrangører, kunstnere, kulturarbeidere og underleverandører.

Inntil vi er gjennom krisen trenger vi stimulerings- og kompensasjonsordninger som gir like og rettferdige muligheter til stimulans og kompensasjon uavhengig av hvor inntekten i utgangspunktet generes fra. Vi vil i del A fokusere på den frie ikke-institusjonaliserte danse- og scenekunsten, mens vi i del B fokuserer på konkrete innspill til den foreslåtte forskriften om midlertidig tilskudd til kulturarrangementer i 2021.

DEL A – DEN FRIE IKKE-INSTITUSJONALISERTE DANSE- OG SCENEKUNSTEN

90% av den norske dansekunsten finansieres av ordningene i kulturfondet, Norsk Kulturråd må sies å være hjertet i kretsløpet for produksjon og formidling av dansekunst. Vi ber om at kunstnerne, kompaniene og aktørene som virker i det frie prosjektbaserte danse- og scenekunstheltet inkluderes i betydelig større grad i kompensasjons- og stimuleringsordningene, og at de blir gitt søknadsbaserte ordninger på lik linje med andre deler av kunst- og kulturbransjen.

kontakt@norskedansekunstnere.no

+47 21 02 71 80

Welhavens gt. 1, 0166 Oslo

www.norskedansekunstnere.no

Norsk Kulturråd har endret sin praksis for tildelinger fra og med 2021, og presiserer at tilskudd tildelt fra og med 2. desember ikke kan benyttes til arrangementer som avlyses. Dette er i strid med hva andre aktører i bransjen har mulighet til via andre ordninger, og vi ber derfor om at denne praksisen endres. Norske danse- og scenekunstnere finansiert via ordningene under norsk kulturfond, må kunne omdisponere tildelte midler også ved avlysninger, og de må bli gitt like muligheter til å søke om at inntektstap og merkostnader dekkes ved utsettelse og avlysninger. Et svært viktig premiss for vurderingen av søknader om kompensasjon eller ytterligere stimulering til å gjennomføre prosjekter, som har innvilget tilskudd, må være at den kunstneriske vurderingen allerede er gjort, og at fagutvalgene for dans, teater eller scenekunst har vurdert tiltaket som kunstnerisk verdig. En søknad om tilleggsbevilgning for å dekke tap av inntekter eller merkostnader skal derfor ikke kunstnerisk vurderes på ny.

Det må utvikles egne søknadsportaler med frister frem i tid, som kommuniseres tydelig fra Norsk Kulturråd sin side. Alle kunstnere, kompanier og aktører som opererer i det frie prosjektbaserte danse- og scenekunstfeltet må bli gitt samme mulighet til å søke ordningene.

- Søknad om kompensasjon skal vurderes i henhold til dokumenterte merkostnader eller tap av inntekter, og ikke på et skjønnsbasert eller kunstnerisk grunnlag. Denne ordningen må gjelde:
 - Allerede gjennomførte aktiviteter som kan vise til regnskap med dokumenterte merkostnader eller inntektstap.
 - Planlagte aktiviteter som får økte merkostnader på grunn av smitteverntiltak eller økte kostnader til lønn ved f.eks karantenedager.
 - Vi anbefaler at det opprettes nye søknadsfrister med minimum to frister våren 2021 og to frister høsten 2021.
- Søknad om stimulering til nye aktiviteter i det frie prosjektbaserte danse- og scenekunstfeltet skal underlegges en skjønnsmessig og kunstnerisk vurdering.

Internasjonalisering

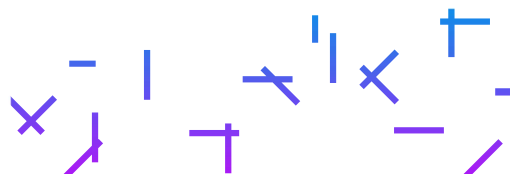
Fri scenekunst har alltid vært internasjonalt orientert med internasjonal aktivitet som en integrert del av virksomheten. Det er villet politikk å stimulere til økt interesse for og eksport av norsk danse- og scenekunst. Tall fra Norsk Kulturråd fra 2018 viser at internasjonal aktivitet står for 40% av den totale virksomheten, og tall for 2019 viser at trenden er økende, og inntektene høyere. Covid-19 har ført til svært redusert internasjonal aktivitet i 2020. Aktiviteten vil i stor grad ikke kunne gjenopptas fullt ut i 2021, og mange kunstnere tilbakemelder at det er vanskelig å få på plass avtaler om spillinger også i 2022. Langsiktigheten i det internasjonale arbeidet ved at det tar år å bygge opp kontakter, opparbeide tillit og bli invitert til festivaler, eller til internasjonalt kunstnerisk samarbeid på andre måter, vil bli skadelidende i lang framover. I disse tilfellene samsvarer ikke Kulturdepartementets ønsker og pålegg om økt aktivitet med feltets faktiske opplevde realitet. Selv om kunstnerne selv ønsker å opprettholde sin aktivitet fører pålegg fra nasjonale myndigheter til at en stor del av feltets aktivitet ikke kan gjennomføres. I disse tilfeller trenger kunstnerne/kompaniene kompensasjon, eller stimuleringsmidler for å gjennomføre aktivitet på en annen tilrettelagt måte. Vi ber med bakgrunn i dette Kulturdepartementet se inngående på utfordringen knyttet til inntektstap fra internasjonale aktiviteter.

kontakt@norskedansekunstnere.no

+47 21 02 71 80

Welhavens gt. 1, 0166 Oslo

www.norskedansekunstnere.no



- Staten må forplikte seg til å gå inn i materien som heter kompensasjon for tapte internasjonale inntekter i 2020 og 2021. En kompensasjonsordning for inntektstap ifm. internasjonale visninger og oppdrag har falt mellom alle stoler. EØS-reglementet har fått skylden, men vi ser nå at de i både Sverige og Finland lanserer kompensasjonsordninger for tap av internasjonale inntekter. Vi ber KUD om å se på dette på nytt, og finne innretninger som kan ta vare på kunstnerne som har betydelige tap som følge av bortfall av internasjonale visninger. Mangel på kompensasjon på tap av de internasjonale inntektene er en viktig grunn til at kunstlivet nå blør.

DEL B – FORSKRIFT OM MIDLERTIDIG TILSKUDD TIL KULTURARRANGEMENTER I 2021

Nødvendigheten av treffsikre kompensasjons- og stimuleringsordninger for 2021: Kulturlivet var bransjen som først ble stengt ned, og som mest sannsynlig vil være sist tilbake i normalt gjenge. Det betyr at kulturlivet må følges med tiltak som sikrer bransjen gjennom hele krisen. Dette gjøres gjennom stimulerings- og kompensasjonsordninger som samsnakker. Ordningene må være tydelige, med kriterier både søker og tilskuddsmottaker har samme forståelse for, og hvor behandlingstiden er betydelig redusert i henhold til 2020.

Risiko og usikkerhet som får utslag for vår bransje: Nasjonale og lokale restriksjoner, eller interne smitteutbrudd som fører til avlysninger og nedstengninger.

- Aktører som stimuleres til aktivitet må vite at det er gode nok kompensasjonsordninger tilgjengelig ved en plutselig nedstengning. Uten dette vil man:
 - a) ikke ta risikoen det medfører å prøve å holde hjulene i gang,
 - b) tilby underleverandørene kontrakter med avlysningsklausuler som flytter all risiko over på underleverandøren, eller
 - c) «overse» symptomer fordi det er så sterke økonomiske insentiver for å ikke avlyse.

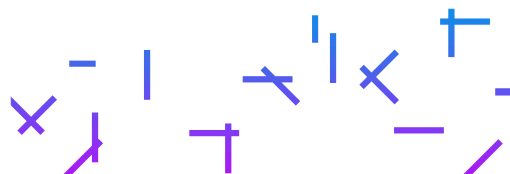
Særlige utfordringer for scenekunstheltet i møte med Covid-19: En scenekunstproduksjon er tidkrevende og kostbar å skape. Kunstnere og underleverandører kontraheres flere måneder før selve produksjonsperioden igangsettes, og fra produksjonsperioden starter til premieren finner sted trenger man flere måneder med prøver og forberedelser. Scenekunstprodusenter er derfor avhengig av forutsigbarhet og svært tydelige kriterier for tilskuddsordningen før de overhodet tør å sette i gang hjulene. For store produsenter som Scenekvelder er våren 2021 svært usikker, fordi man fremdeles ikke har noen tilskuddsordning å forholde seg til. Dette betyr i stor grad at man enten ikke kan starte opp – slik kulturministeren ber dem om å gjøre, eller må ta en stor økonomisk risiko på egne eller kunstnernes vegne med håp om at det kommer en ordning som vil svare på deres behov. Vi mener at kulturministeren og kulturdepartementet har satt store deler av det private scenekunstheltet sjakk matt for våren 2021, og at tilskuddsordningen slik den nå fremstår er altfor uklar og for sent ute.

kontakt@norskedansekunstnere.no

+47 21 02 71 80

Welhavens gt. 1, 0166 Oslo

www.norskedansekunstnere.no



Norske Dansekunstneres innspill til Forskrift om midlertidig tilskudd til kulturarrangementer i 2021 som følge av Covid-19

§ 4.a. Vi mener at scenekunstbransjen, med sine lange planleggingshorisonter og produksjons- og forestillingsperioder er avhengig av ytterligere forutsigbarhet, og ber om at perioden endres til 1.januar til og med 31.desember 2021. Skulle man mot all formodning ikke ha behov for kompensasjon eller stimulering høsten 2021, fordi alle restriksjoner er opphørt, kan man trekke tilbake innvilget tilskudd det ikke lenger er behov for. Å utvide perioden vil gi scenekunstbransjen den forutsigbarhet den trenger for å kunne svare på kulturpolitiske mål.

§ 7. Søknadsfrister må umiddelbart offentliggjøres, og kriterier som legges til grunn for søknaden må være så tydelige at både søker og Norsk Kulturråd har samme forståelse. For produsenter innenfor scenekunstfeltet er tilskuddsordningen for våren 2021 per dags dato for sent ute, og kriteriene fremstår ikke som tydelige nok.

§ 8. Vi stiller kritiske spørsmål ved de foreslåtte ordlydene: «*særlig vekt på geografisk spredning og mangfold av kulturuttrykk*». For dansekunsten og spesielt musikkteaterbransjen er det vanskelig å svare til god geografisk spredning. Aktørene er tilknyttet Oslo, og det vil ikke være hensiktsmessig eller i tråd med nasjonale reiseanbefalinger å produsere eller formidle andre steder i landet, da produksjons- og visningsarenaene ligger i Oslo.

Vi ønsker også en tydelig forklaring knyttet til følgende ordlyd «*om planene for arrangementet fremstår som urealistiske sett i lys av blant annet smittevernsituasjonen.*» Hvem skal vurdere dette, og på hvilket grunnlag? Smittesituasjonen ved søknadsfrist, eller smittesituasjonen ved gjennomføringstidspunkt for arrangementet? En slik type vurdering vil slik vi ser det, for det første føre til lang behandlingstid, for det andre vil det kunne føre til forskjellsbehandling mellom like søknader avhengig av når og av hvem søknaden behandles av. Vi mener også at ordlyden slik den står kan føre til at alle større produksjoner får avslag. Scenekvelder som tilsetter flere hundre aktører, som har lange og kostbare produksjonsperioder, og som har en kapasitet på 1400 publikummere, kan forståelig nok vurderes dithen at det ikke er realistisk gitt dagens smittesituasjon. Legger man dette til grunn vil alle scenekunstproduksjoner produsert i det private markedet anses som urealistiske. Formuleringen slik den står per dags dato setter produsentene i en svært vanskelig situasjon, og de kan ikke vente flere måneder på en vurdering hos Norsk Kulturråd om deres prosjekt er realistisk eller ikke. Vi ber derfor om at denne fjernes, og at kriteriene for hvem som kan søke, og hvilke typer arrangementer som vil få tilskudd presiseres. Kulturministeren må her tydelig kommunisere om det er noen aktører eller arrangører han ikke mener bør stimuleres til å holde hjulene i gang, fordi det er urealistisk at de kan gjennomføre, eller fordi kostnadene er for høye.

«*Tilskuddet skal avkortes dersom nettokostnaden framstår som uforholdsmessig, for eksempel på bakgrunn av arrangementets størrelse, markedspriser og det alminnelige kostnadsnivået på feltet*» er vi også kritiske til, da dette vil måtte føre til en utvidet vurdering fra Norsk Kulturråds side. Dette vil igjen føre til en forlenget behandlingstid, som ingen er tjent med. Hvem vil sette premisser for hvordan de ulike punktene skal vurderes, og vil søkere gjøres kjent med dette før søknadsfrist? Vi er enige i at statlige tilskuddsordninger ikke skal brukes til at enkeltartister eller selskaper skal kunne hente ut store overskudd, men hver enkelt bransje har ulike bransjestandarder, veiledende satser eller tariffavtaler som ligger til grunn, og vi er usikre på hvordan administrasjonen i norsk kulturråd skal makte å håndtere alle disse bransjespesifikke særforhold.

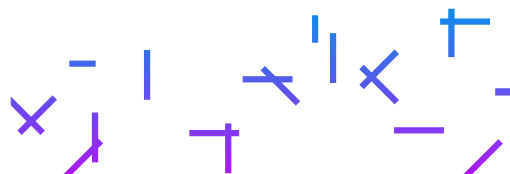
Vi er også av den oppfatning at Norsk Kulturråd må bli gitt grundig innføring i de forskrifter og ordninger de skal

kontakt@norskedansekunstnere.no

+47 21 02 71 80

Welhavens gt. 1, 0166 Oslo

www.norskedansekunstnere.no



forvalte. Norsk Kulturråd har ikke vist seg godt nok rustet til å ivareta kompensasjons- og stimuleringsordningene i 2020, og med de foreslåtte endringene i forskriften er vi bekymret for at behandlingstiden vil øke, og igjen sette hele kulturfeltet i en uholdbar økonomisk situasjon. Svarer man til kriteriene skal søknaden behandles innenfor gitt tilskuddsordning, og helt uavhengig av plutselige nedstengninger. For å holde hjulene i gang i kunst- og kulturfeltet kreves en rask behandling og utbetaling av tilskudd både via stimulerings- og kompensasjonsordningen.

§ 11. Vi ønsker en avklaring vedrørende følgende ordlyd «Lønn og honorar utover 45 000 kroner per artist eller utøver per arrangement regnes ikke som «uunngåelige økonomiske forpliktelser». For en utøver er det økonomisk stor forskjell på lønn og honorar, og vi forutsetter at beløpsgrensen på 45 000,- tydeliggjøres slik at man ikke ender i den situasjonen at en utøver mottar ulik sum avhengig av om det er lønn eller honorar. Vi vil også påpeke at for en scenekunstproduksjon hvor innstuderingsperioden i forkant kan være lang, og derfor gi et honorar langt over denne summen. Vi forutsetter derfor at 45 000,- kun handler om reell lønn for selve arrangementet eller forestillingen som avlyses, og ikke at lønn eller honorar for prøveperioden i forkant også inkluderes i maksimalt beløp man kan motta for avlyste arrangementer. Dette kan føre til at enten produsenten av, eller utøvende og skapende scenekunstnere som deltar i musikalteater settes i en økonomisk svært vanskelig situasjon.

Med bakgrunn i dyrekjøpte erfaringer for aktører i Oslo høsten 2020, ser vi at scenekunstfeltet er avhengig av stimulerings- og kompensasjonsordninger som samsnakker. Vi ber også om at kriterier for tilskudd er tydelige, slik at kun de aktører som er ment å stimuleres til aktivitet søker. Kulturministeren må gjennom tilskuddsordningen og den tilhørende forskriften tydelig kommunisere hvilke type arrangementer han mener skal stimuleres til aktivitet, og disse arrangementene bør ha en garanti for at søknaden innvilges. Aktører kan ikke gjenoppta aktivitet uten å vite at de er sikret tilskudd, og at dette tilskuddet ikke vil endre seg etter oppstart. Mange aktører har brukt opp oppsparte midler, og har ikke muskler til avslag eller krav om tilbakebetaling.

Vi ber derfor kulturministeren nå om enda tydeligere å legge risikoen på sine skuldre. Han ber kunst- og kulturfeltet om å opprettholde sin aktivitet, men vi er usikre på om vi kan stille oss bak denne oppfordringen i nåværende situasjon, da vi er svært bekymret for at det er kulturfeltet selv som kommer til å sitte igjen med svarteper.

Vi ønsker dere lykke til med arbeidet, og stiller oss til disposisjon om dere har ytterligere spørsmål, eller om vi kan bistå med å utvikle gode tiltak rettet spesielt mot den frie ikke-institusjonaliserte danse- og scenekunsten.

Kristine Karåla Øren
Forbundsleder

Eva Grainger
Nestleder

kontakt@norskedansekunstnere.no

+47 21 02 71 80

Welhavens gt. 1, 0166 Oslo

www.norskedansekunstnere.no

